

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра філології та перекладу

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Другий (магістерський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність

035 Філологія
(шифр і назва)

спеціалізація

035.041 – Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська; перекладач з англійської
мови, викладач перекладу, викладач англійської та
німецької мов
(назва)

Освітньо-професійна програма

Германська філологія, усний та письмовий переклад з
англійської мови, викладання англійської та німецької
мов

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ-2022

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна (перекладацька) практика є складовою частиною навчального плану підготовки фахівців спеціальності 035 Філологія на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Германська філологія, усний та письмовий переклад з англійської мови, викладання англійської та німецької мов».

Студенти проходять навчальну (перекладацьку) практику у структурних підрозділах ІФНТУНГ. Студенти також можуть виконувати переклади для державних та приватних структур у рамках їх спільних проєктів з ІФНТУНГ.

Основним завданням перекладацької практики є закріплення знань, одержаних на заняттях з теорії перекладу, комунікативних стратегій з основної іноземної мови, техніки перекладу з першої іноземної мови.

Навчально-методичне керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри філології та перекладу. Керівники практики проводять розподіл студентів у відповідні структури (міжнародний відділ, центр організації навчання іноземних студентів, кафедри та ін.) для проходження практики, контролюють хід практики, перевіряють якість роботи студентів.

Студент-практикант працює за індивідуальним графіком та робочим планом, що їх складає керівник практики від кафедри або структурного підрозділу ІФНТУНГ. Кожний практикант повинен здійснювати робочі записи у щоденник перекладацької практики.

Тривалість практики – 90 годин.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

2.1 Мета перекладацької навчальної практики

Метою практики є:

- навчити застосовувати набуті за період навчання теоретичні навички та вміння;
- сприяти формуванню навичок перекладу та оформлення тексту, що перекладався, розвитку професійних компетенцій у процесі набуття перекладацького досвіду
- спонукати студента-практиканта до самостійного пошуку і розв'язання перекладацьких проблем.

Перед перекладацькою практикою ставиться декілька важливих цілей, найголовніші з яких спрямовані безпосередньо на закріплення таких навичок:

- розуміння суті галузі, для якої здійснюється переклад;
- здатності дошукуватися змісту того, що підлягає перекладу;
- активного володіння всіма засобами мови перекладу;
- адекватного відтворення оригіналу, тобто створення такого перекладу, який здатний замінити першотвір;
- подолання діалектичних суперечностей між адекватним та повним відтворенням оригіналу і неприпустимістю порушення норм мови перекладу;
- передбачення можливої реакції адресата після сприйняття ним перекладу.

Проходження перекладацької навчальної практики сприяє формуванню у майбутніх філологів-перекладачів гнучких умінь (**soft-skills**), необхідних для вирішення професійних проблем у майбутньому, зокрема здатність дотримуватися дедлайнів через виконання поставлених під час настановчої конференції завдань

вчасно, вміння бути критичними та самокритичними (через виконання редагування власних перекладів), вміння працювати в команді (виконання спільного перекладацького проекту), здатність до ефективної міжкультурної комунікації (проходження практики у Центрі міжнародної освіти ІФНТУНГ, взаємодія зі студентами-іноземцями), здатність презентувати результати власної роботи (публічний захист звіту з практики).

Практичне ознайомлення студента з умовами безпосередньої праці за фахом сприяє і допомагає формуванню у нього впевненості у своїй фаховій придатності, закріплює вже частково набуті навички письмового й усного, послідовного та елементів синхронного перекладу, допомагає виробленню індивідуального режиму праці.

Провідна ідея:

Практика покликана сприяти формуванню професійної готовності майбутніх перекладачів до самостійної трудової діяльності, яка передбачає усвідомлення шляхів вирішення типових професійних задач та оволодіння уміннями їх реалізації в конкретних умовах в різних сферах діяльності.

У результаті проходження практики відповідно до освітньої програми формуються наступні програмні компетентності: **Інтегральна компетентність** – Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно.

Фахові компетентності

ФК 11 Уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології навчання іноземної мови та перекладу в професійній діяльності.

ФК 12 Здатність здійснювати міжмовну і міжкультурну усну та письмову комунікацію, обмін інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною (іноземними) та українською мовами.

Результати проходження виробничої практики У результаті проходження виробничої практики здобувачі мають досягнути таких **програмних результатів навчання**:

РН. 4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

РН.12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

РН.20. Застосовувати гнучкі вміння для розв'язування професійних завдань у процесі професійної діяльності, навчання або досліджень, зокрема в нестандартних ситуаціях.

РН.21. Забезпечувати міжмовну і міжкультурну усну та письмову комунікацію, обмін інформацією в різних галузях шляхом застосування необхідного виду усного чи письмового перекладу та редагування перекладів, різноманітних за змістом, жанрами і стилем та способом подання текстів іноземною (іноземними) та українською мовами,

з використанням відповідних традиційних і новітніх технологій та обладнання.

РН.23. Володіти практичними прийомами викладання іноземних мов і перекладу із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних освітніх технологій (зокрема дистанційного навчання) на основі системних, методологічних знань та результатів наукових досліджень.

На проходження виробничої практики відводиться 3 кредити ЄКТС.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

3.1 За організацію практики здобувачів відповідає кафедра філології та перекладу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Кафедра має розподілити місця перекладацької навчальної практики у структурних підрозділах ІФНТУНГ.

3.2. Викладачі-керівники перекладацької практики проводять настановчу конференцію та консультації здобувачів з актуальних питань практики.

3.3. Перекладацька діяльність студентів під час практики складається з п'яти етапів:

Ознайомчий етап. 1) Ознайомлення з метою та завданням навчальної перекладацької практики; 2) Ознайомлення з основними потребами замовника перекладацьких послуг.

Письмовий переклад. 1) Переклад та аналіз першотвору з перекладом текстів освітнього характеру; 2) Оформлення та переклад ділових паперів з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну; 3) Виконання різних видів науково-технічного перекладу з іноземної мови на рідну; 4) Виконання різних видів науково-технічного перекладу з рідної на іноземну; 5) Реферування та анотування.

Пошук, підбір та укладання та редагування іншомовних матеріалів. 1) Пошук, підбір, аналітико-синтетична переробка та друкування інформаційних та навчально-методичних іншомовних матеріалів; 2) Пошук, підбір та укладання іншомовних матеріалів для міжнародних проєктів ІФНТУНГ; 3) Виконання коректорської та редакційної правки тексту.

Усний переклад. 1) Послідовний переклад; 2) Укладання глосарію.

Підготовка та захист звіту про практику. 1) Формування звіту про практику; 2) Захист звіту про практику.

Основні групи завдання зосереджено навколо основних напрямків діяльності студента в період проходження практики, зокрема:

Письмовий переклад

1. *Переклад першотвору* на матеріалах текстів освітнього характеру (5 сторінок (одна перекладацька сторінка – 1860 друкованих знаків)).
2. *Оформлення та переклад ділових паперів* з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну (автобіографії, запрошення, оголошення, різні типи листів), основних особистих документів (свідоцтва про народження, свідоцтва про одруження, диплому, академічної довідки тощо).
3. *Виконання різних видів перекладу* з іноземної мови на рідну та з рідної на іноземну за профілем технічних кафедр, а саме: повного (з заданою адаптацією), вибіркового, описового (зміст, заголовки, підзаголовки, ключові слова), перекладу-аналізу, перекладу-синтезу (переклад 25 сторінок з іноземної мови на рідну та 10 сторінок з рідної мови на іноземну).
4. *Виконання коректорської та редакційної правки тексту* (дві мови; 30 сторінок).

5. Переклад документації, що стосується діяльності навчальних лабораторій.

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Письмовий переклад з іноземної на рідну мову та з рідної на іноземну економічних, науково-технічних, інформаційних, навчально-методичних текстів, грантових пропозицій зі швидкістю 1860 друкованих знаків за 1 годину. Переклад з рідної мови на іноземну текстів такого ж типу зі швидкістю 1400-1500 друкованих знаків за 1 годину.

- Письмовий переклад з іноземної на рідну мову та з рідної на іноземну офіційних документів (свідчення про народження, свідчення про одруження, диплому, академічної довідки тощо)

- Редагування перекладеного тексту.

- Реферування перекладеного тексту.

Під час перекладацької практики студенти також:

- ведуть наукову роботу й підбір ілюстративного матеріалу для написання курсових робіт;

- підбирають технічні, економічні, екологічні, юридичні та фінансові тексти для укладання навчально-методичних матеріалів;

- здійснюють аналіз перекладацьких трансформацій в англійській і українській мовах з метою використання їх на заняттях з практичного курсу перекладу.

Обсяг та форми виконаної роботи відображаються в календарному плані та щоденнику практики.

Керівники практики від кафедри систематично проводять консультації, на яких перевіряють зі студентами виконані переклади, виділяють елементи тексту, які є складними для перекладу, та обговорюють зі студентами варіанти перекладацьких рішень, надають практичну допомогу щодо перекладу складних місць.

Під час практики використовуються такі методи навчання: МН 1 – словесні методи (МН 1.3 – бесіда, МН 1.4 – інструктаж) МН 4 – індуктивний метод, МН 5 – дедуктивний метод, МН 14 – творчий метод.

5. ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Основні етапи та завдання				Фактичне виконання				
ЗМ	Назва етапів практики / НЕ		Обсяг		Виконане завдання	Обсяг		Підпис викладач а і примітки
			сто р	год		сто р	год	
1	Ознайомчий							
	1	Ознайомлення з метою та завданням навчальної перекладацької практики		2				

Основні етапи та завдання					Фактичне виконання				
ЗМ	Назва етапів практики / НЕ		Обсяг		Виконане завдання	Обсяг		Підпис викладач а і примітки	
			сто р	год		сто р	год		
	2	Ознайомлення з основними потребами замовника перекладацьких послуг		5					
2	Письмовий переклад								
	3	Переклад та аналіз першотвору з перекладом текстів освітнього характеру	15	15	• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
• Назва тексту перекладу									
4	Оформлення та переклад ділових паперів з іноземних мов на рідну та з рідної на іноземну		8	• Назва документа					
				• Назва документа					
				• Назва документа					
				• Назва документа					
		Виконання різних видів науково-технічного перекладу з іноземної мови на рідну	25	30	• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
		Виконання різних видів науково-технічного перекладу з рідної на іноземну	10	15	• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
					• Назва тексту перекладу				
	5	Реферування та анотування		5	• Назва реферованого / анотованого тексту				
					• Назва реферованого / анотованого тексту				
					• Назва реферованого / анотованого тексту				
					• Назва реферованого / анотованого тексту				
3	Пошук, підбір та укладання та редагування іншомовних матеріалів				•				

Основні етапи та завдання				Фактичне виконання				
ЗМ	Назва етапів практики / НЕ		Обсяг		Виконане завдання	Обсяг		Підпис викладач а і примітки
			сто р	год		сто р	год	
	6	Пошук, підбір, аналітико-синтетична переробка та друкування інформаційних та навчально-методичних іншомовних матеріалів		15	• Назва підібраного матеріалу			
					• Назва підібраного матеріалу			
					• Назва підібраного матеріалу			
					• Назва надрукованого матеріалу			
					• Назва надрукованого матеріалу			
	7	Пошук, підбір та укладання іншомовних матеріалів для міжнародних проектів ІФНТУНГ		15	• Назва розділу проекту			
					• Назва розділу проекту			
					•			
	8	Виконання коректорської та редакційної правки тексту		25	• Назва відредагованого тексту			
					• Назва відредагованого тексту			
					• Назва відредагованого тексту			
	4	Усний переклад						
		9	Послідовний переклад		10	• Тип перекладного тексту, вид комунікативної події		
	• Тип перекладного тексту, вид комунікативної події							
5	10	Укладання глосарію		10	• 300 термінів			
6	Підготовка та захист звіту про практику							
	11	Формування звіту про практику		5				
	12	Захист звіту про практику		2				
				162				

6. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- 1) домовитися з керівниками конкретних структур ІФНТУНГ про забезпечення студентів завданнями на перекладацьку практику;
- 2) ознайомити студентів з їхніми правами та обов'язками при проходженні практики;
- 3) поінформувати студентів про мету та завдання практики;
- 4) ознайомити з програмою практики, графіком її проходження;
- 5) ознайомити студентів з порядком оформлення матеріалів практики (заповнення щоденників, складання звітів про практику тощо);
- 6) в разі наявності на базі перекладацької практики відповідних замовлень залучати студентів до активної співпраці з представниками зарубіжних країн;
- 7) консультувати студентів та надавати їм допомогу у розв'язанні організаційних та навчально-професійних проблем, що виникають при проходженні практики;
- 8) систематично контролювати виконання студентами виданих їм завдань;
- 9) організувати належний захист звітів перекладацької практики.

Студент-практикант зобов'язаний:

- 1) перед початком практики вивчити програму проходження практики, бути присутнім на всіх організаційно-методичних заходах, пов'язаних із проведенням практики, і одержати потрібні консультації в керівника практики від кафедри;
- 2) вчасно з'явитися на місце проходження практики, дотримуватися правил внутрішнього розпорядку конкретного підрозділу, виконувати доручення керівника практики;
- 3) одержати індивідуальне завдання;
- 4) пройти інструктаж з техніки безпеки;
- 5) систематично відвідувати консультації, що їх проводять керівники практики;
- 6) належно виконати програму практики;
- 7) своєчасно подати переклади та документи звітності про практику керівникові практики.

7. ВИМОГИ ДО РІВНЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Наприкінці перекладацької практики студенти 3 курсу повинні:

1. Виконувати літературною мовою письмовий переклад матеріалів різних стильових типів обсягом не менше 1700 друкованих знаків за годину.
2. Здійснювати безперервний послідовний переклад впродовж 1 години.
3. Аналізувати усний переклад своїх товаришів і вміти кваліфікованого визначати його позитивні і негативні сторони, давати пропозиції щодо поліпшення рівня писемного/усного перекладу.
4. Уміло користуватися науково-методичною і фаховою літературою з метою вдосконалення власних перекладів, всебічно зіставляти на рівні змістової, стильової та літературної автентичності тексти мовою оригіналу з їхніми відповідниками у мові перекладу.

8. ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ЗВІТНОСТІ ТА ЗАХИСТ ПРАКТИКИ

1. Після закінчення практики студент-практикант подає на кафедру:
 - 1) належно оформлені переклади;

- 2) належно оформлені навчально-методичні матеріали;
 - 3) щоденник практики, завірений керівником;
 - 4) відгук, виданий за місцем здійснення перекладів.
2. Після завершення практики і подачі студентами документів дирекція інституту визначає термін заліку, де керівник-методист заслуховує кожного студента, проводить аналіз його роботи, визначає позитивні та негативні моменти, виставляє студентові загальну оцінку за перекладацьку практику.
 3. Відповідальний керівник практики від кафедри складає звіт про проходження перекладацької практики студентами.
 4. Диференційна оцінка (МФО 3 – диференційований залік) за перекладацьку практику вноситься в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

9. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

При визначенні оцінки за практику враховується рівень виконаних студентом перекладів та оцінка, виставлена в структурному підрозділі ІФНТУНГ, якому студент надавав перекладацькі послуги. Зволікання з поданням документації про проходження практики впливає на оцінку або навіть ставить під сумнів проходження практики взагалі. Якщо студент не з'явився в структурний підрозділ, визначений для проходження навчальної практики, або не виконав завдань практики, він не має права на повторне проходження практики.

10. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні про академічну доброчесність працівників та здобувачів вищої освіти Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу: <https://cutt.ly/7VtW5fN>

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Оцінка **“Відмінно”** ставиться, якщо студент, спираючись на набутий перекладацький досвід, знає, яких заходів слід вжити, щоб грамотно в методичному та мовному аспектах доводити переклад до рівня автоматизованої діяльності, відтворюючи зміст, форму та стилістичні особливості оригіналу. При цьому переклад

- 1) повністю відтворює денотативні, коннотативні, прагматичні, естетичні, стилістичні аспекти першотвору;
- 2) вільний від буквалізмів;
- 3) позбавлений незграбностей “вільного” перекладу;
- 4) містить вирішення елементів безеквівалентності;
- 5) залишає поза увагою складні для перекладу нерелевантні елементи оригіналу;
- 6) відповідає вимогам замовника;
- 7) записано на електронний носій;
- 8) відредаговано у технічному та літературному відношеннях.

Оцінка **“Добре”** ставиться, якщо переклад доведено до рівня докінченого й відредагованого, але студент

- 1) порушує термін подачі виконаної роботи;
- 2) має незначні мовні огріхи;
- 3) порушує стилістичний реєстр оригіналу;
- 4) має хиби у термінологічній однорідності;
- 5) має зауваження щодо дотримання режиму праці, поведінки, етики з місця проходження практики.

Оцінка **“Задовільно”** ставиться якщо студент в основному грамотно виконав переклади, але адекватність його перекладів оригіналам досягнута не повністю. При цьому

- 1) помітні несуттєві перекручення при відтворенні прагматично релевантного змісту оригіналу та конотативної адекватності;
- 2) порушено норми перекладу;
- 3) порушується систематика часу, мовленнєвий реєстр;
- 4) спостерігається спустошення лексико-фразеологічних єдностей.

Оцінка **“Незадовільно”** ставиться, якщо студент не виконав 50% завдання або допустив більше 9 термінологічних та граматичних помилок, які спотворюють зміст тексту.

Студент, який не виконав програму перекладацької практики і одержав оцінку **“незадовільно”** відраховується з університету.

Результати оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (е-поштою).

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

- 1 Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 200 с.
- 2 Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навчальний посібник / Карабан В. І. - Вид. 5-е, випр. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 656 с.
- 3 Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця. «Нова Книга», 2003-448 с.
- 4 Черноватий Л. М., Карабан В. І. Переклад англійської технічної літератури. Електричне та електронне побутове устаткування. Офісне устаткування . Комунікаційне устаткування. Виробництво та обробка металу : Навч. посібник для вузу / За ред. Л.М. Черноватого і В. І. Карабана. - Вінниця : Нова книга, 2006. - 296 р.
- 5 Штогрин М. В., Мучка М. З. Лексико-семантичні особливості англійської термінології нафтогазової сфери. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2020. Вип. 9 (77). С. 164–168.